

Justitiedepartementet  
Diarienummer: Ju2025/00072  
Via e-post  
ju.remissvar@regeringskansliet.se

## Yttrande över betänkandet *Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter* (SOU 2025:2)

---

### Inledning

Tingsrätten ställer sig i huvudsak bakom utredningens överväganden och förslag, med följande tillägg och anmärkningar.

### Rätten till abort

Syftet med förslaget är att ge ett förstärkt skydd för en rättighet som av utredningen bedöms ha mycket stor betydelse för samhället och demokratin. Med denna utgångspunkt kan det ifrågasättas om den föreslagna formuleringen ger ett tillräckligt starkt skydd. Förslaget innebär att aborträttens konkreta innehåll, liksom idag, helt regleras i vanlig lag. I utredningen uttalas att "ett normgivningsstadgande som det aktuella [får] antas innebära att sådan lagstiftning inte kan utformas på ett sätt som innebär att rättigheten blir enbart formell eller närmast illusorisk". Det berörs emellertid inte närmare på vilket sätt grundlagsregeln hindrar att lagstiftningen utformas på ett sådant sätt. Enligt tingsrätten hade en lagstiftningsteknik eller formulering som närmare konkretiserade innebörden av rättigheten gett ett starkare och mer ändamålsenligt skydd. Med hänsyn till de skäl som i utredningen anges för att inte välja någon alternativ lagstiftningsteknik eller formulering ställer sig tingsrätten dock bakom utredningens förslag.

### Grundlagsskyddet för rätten till medborgarskap

Som skäl för ändring har bland annat angetts att det kan ifrågasättas om det är lämpligt att regeringsformen hindrar lagstiftaren från att meddela sådana föreskrifter om frångående av medborgarskap som är tillåtna enligt Sveriges internationella åtaganden på området. Tingsrätten ställer sig frågande till att detta förhållande i sig skulle tala för en ändring i grundlagen. Det kan inte utan vidare anses givet att lägsta tillåtna nivå enligt internationella åtaganden är eftersträfvansvärd i fråga om grundläggande fri- och rättigheter.

Beträffande utformningen av förslaget motsätter sig tingsrätten inte i sig de föreslagna begreppen men anser att det i fråga om en rättighet som skyddas av 2 kap. regeringsformen bör framgå med stor tydlighet i vilken utsträckning begränsningar får ske. Det behöver därför tydligare klargöras vad de föreslagna begreppen innebär. Särskilt bör begreppet ”brott som allvarligt hotar rikets säkerhet” förtydligas i fråga om vilken typ av brottslighet som innefattas. Vidare anser tingsrätten att det bör anges vem som ska ha lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter respektive förfarit otillbörligt. Slutligen bör grundlagstexten möjliggöra fakultativa föreskrifter i detta hänseende, dvs. inte, såsom förslaget nu är utformat, tillåta föreskrifter om att medborgarskapet *ska* fräntas i angivna fall.

### **Grundlagsskyddet för föreningsfriheten i förhållande till kriminella sammanslutningar**

Såsom nämnts i frågan om fräntagande av medborgarskap ovan anser tingsrätten att det i fråga om en rättighet som skyddas av 2 kap. regeringsformen bör framgå med stor tydlighet i vilken utsträckning begränsningar får ske. Det finns därför anledning att närmare överväga vilken typ av brottslighet som omfattas av begreppet ”allvarlig brottslighet för att uppnå ekonomisk eller annan otillbörlig vinning”.

---

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Björn Hansson, chefsrådmännen Dag Cohen och Lena Nowak, rådmannen Catharina Månsson samt administrativa assessorn Maria Carnheimer efter föredragning inför plenum av tingsfiskalerna Viktor Reutervik Vujic och Alva Rosqvist.

Björn Hansson

Viktor Reutervik Vujic/Alva Rosqvist